

**MASOFAVIY TA'LIM VA DAVLATLARARO HAMKORLIK: KONSTITUTSIYAVIY VA
HUQUQIY O'RGANISHLAR**

**DISTANCE EDUCATION AND INTERSTATE COOPERATION: CONSTITUTIONAL AND
LEGAL STUDIES**

**ДИСТАНЦИОННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ И МЕЖГОСУДАРСТВЕННОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО:
КОНСТИТУЦИОННЫЕ И ПРАВОВЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ**

Toshkent davlat yuridik universiteti
Ismailova Surayyoxon Izzatovna
Ismailovasurayyo27@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu tezisdagi masofaviy ta'lim sohasida davlatlararo hamkorlikning konstitutsiyaviy va huquqiy asoslari, ularning xalqaro tajriba bilan uyg'unlashuvi hamda O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan islohotlar tahlil qilinadi. Maqolada ta'lim sohasidagi xalqaro bitimlar, hamkorlik dasturlari va masofaviy ta'limni huquqiy jihatdan qo'llab-quvvatlovchi normativ asoslar keng yoritilgan.*

Kalit so'zlar: *Masofaviy ta'lim, davlatlararo hamkorlik, konstitutsiya, huquqiy asos, xalqaro bitim, raqamli ta'lim, innovatsion texnologiyalar, ta'lim siyosati.*

KIRISH

Globalashuv jarayonida ta'lim tizimining xalqaro integratsiyasi dolzarb masalaga aylandi. Bugungi kunda masofaviy ta'lim nafaqat milliy, balki davlatlararo miqyosda ham keng rivojlanmoqda. Bu holat ta'limning konstitutsiyaviy va huquqiy asoslarini mustahkamlash, davlatlar o'rtasida bilim almashish, kadrlar tayyorlash va innovatsion texnologiyalarni joriy etishda muhim rol o'ynamoqda. O'zbekiston Respublikasi ham so'nggi yillarda xalqaro ta'lim maydoniga faol kirib, masofaviy ta'limni rivojlantirishda ilg'or mamlakatlar tajribasini o'rganmoqda.

Masofaviy ta'lim tizimi xalqaro maydonda UNESCO, BMT, Yevropa Ittifoqi kabi tashkilotlar tomonidan ishlab chiqilgan huquqiy hujjatlar bilan tartibga solinadi. Jumladan, 1998-yilda qabul qilingan "Oliy ta'limda masofaviy o'qitish to'g'risida xalqaro deklaratsiya"da barcha davlatlarga masofaviy ta'limni rivojlantirishda teng imkoniyatlar yaratish vazifasi yuklatilgan. Bunday huquqiy asoslar ta'limning demokratik va ochiq bo'lishini ta'minlaydi.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 52-moddasida "Davlat har bir fuqaroning sifatli ta'lim olish huquqini ta'minlaydi" degan norma mustahkamlangan. Mazkur huquqni amalga oshirishda masofaviy ta'limning joriy etilishi muhim o'rin tutadi. Shuningdek, "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunda masofaviy ta'lim ta'limning mustaqil shakli sifatida e'tirof etilgan. Bu esa xalqaro hamkorlik asosida kadrlar tayyorlashni yuridik jihatdan qo'llab-quvvatlash imkonini beradi.

Masofaviy ta'limni rivojlantirishda O'zbekiston bir qator xalqaro ta'lim tashkilotlari va xorijiy universitetlar bilan hamkorlikni yo'lga qo'ygan. Jumladan, "Erasmus+", "TEMPUS", "DAAD" kabi dasturlar doirasida O'zbekiston talabalari va o'qituvchilari xorijiy masofaviy ta'lim loyihalarida faol ishtirok etishmoqda. Shuningdek, MDH mamlakatlari bilan o'zaro ta'lim dasturlari, Rossiya, Janubiy Koreya, Turkiya va Xitoy bilan masofaviy o'qitish bo'yicha qo'shma loyihalar amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston Prezidenti tomonidan 2020-yilda tasdiqlangan "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi masofaviy ta'limni davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgiladi. Mazkur strategiya asosida masofaviy ta'lim uchun elektron platformalar ("ZiyoNet", "Eduportal", "Onlayn maktab") yaratildi, bu esa xalqaro tajriba almashish imkonini kengaytirdi. Huquqiy jihatdan esa, masofaviy ta'limni tartibga soluvchi me'yoriy hujjatlar xalqaro standartlarga moslashtirilmoqda.

Kelajakda O'zbekiston masofaviy ta'limni yanada rivojlantirish maqsadida quyidagi yo'nalishlarda ish olib boradi:

- xalqaro diplomlarni o'zaro tan olish tizimini takomillashtirish;
- qo'shma onlayn universitetlar tashkil etish;
- masofaviy ta'limda akademik erkinlikni konstitutsiyaviy darajada kengaytirish;
- xalqaro akkreditatsiya tizimlarini joriy etish.

XULOSA

Masofaviy ta'lim va davlatlararo hamkorlik bugungi kunda global ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylandi. O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan konstitutsiyaviy va huquqiy islohotlar bu yo'nalishda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Xalqaro hamkorlik masofaviy ta'lim sifatini oshirish, kadrlar salohiyatini mustahkamlash va raqamli bilimlar jamiyatini shakllantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (2023-yil yangi tahriri).
2. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni (2020-yil).
3. PF–5712-sonli farmon "Raqamli O'zbekiston – 2030 strategiyasi to'g'risida", 2020-yil.
4. PQ–3955-sonli qaror "Masofaviy ta'limni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida", 2018-yil.
5. UNESCO. "Global Education Monitoring Report: Distance Learning and International Cooperation." Paris, 2022.
6. Erasmus+ Official Website, 2023-yil ma'lumotlari.
7. Abdullayev J. "Masofaviy ta'lim va xalqaro huquqiy mexanizmlar." Toshkent: TDYU nashriyoti, 2022.